

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ – нормативно-правовий акт, в якому на певний період часу визначаються організаційно-правові заходи, переважно кримінологічного спрямування (запобігання та протидія злочинності), і суб'єкти виконання конкретних завдань.

У перші роки незалежності криміногенна ситуація в Україні стала загрозою національній безпеці і стримувала розбудову держави. Сплеск злочинності зумовлювався кризовими явищами в політичному й економічному розвитку, в усіх сферах суспільного життя, що підживлювалось правовим нігілізмом, фактичною безконтрольністю за підприємницькою, кредитно-фінансовою та банківською діяльністю. В порядку реагування було прийнято першу після проголошення суверенітету **Д. п. б. зі з.** на 1993–1995 роки (затверджена Постановою Верховної Ради України від 25.06.1993 № 3325-ХІІ). Програма визначала завдання за такими напрямками: 1) організаційні та правові заходи; 2) профілактика правопорушень; 3) зміцнення громадського порядку та безпеки; 4) боротьба з організованою злочинністю та злочинністю у сфері економіки; 5) міжнародне співробітництво в боротьбі із злочинністю; 6) удосконалення кримінально-виконавчої системи; 7) кадрове та матеріально-технічне забезпечення правоохоронної діяльності.

Згодом внаслідок зростання кількості тяжких злочинів проти життя і здоров'я, майнових інтересів громадян і держави, а також значного загострення обстановки в окремих регіонах Указом Президента України від 17.09.1996 № 837/96 було затверджено **Д. п. б. зі з.** на 1996–2000 роки (схвалена Кабінетом Міністрів України). Порівняно з попередньою програмою її розділи розширені за змістом, колом виконавців і рівнем контролю та передбачали: 1) організаційно-правові заходи; 2) забезпечення конституційного ладу, прав і свобод людини; 3) профілактика правопорушень і злочинності; 4) боротьба з наркоманією і алкоголізмом; 5) боротьба з організованою злочинністю і корупцією; 6) боротьба зі злочинністю у сфері економіки; 7) поліпшення розслідування кримінальних справ та розшукової роботи;

8) удосконалення кримінально-виконавчої системи; 9) міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинністю; 10) науково-методичне забезпечення боротьби зі злочинністю; 11) кадрове забезпечення боротьби зі злочинністю; 12) матеріально-технічне і фінансове забезпечення правоохоронних органів; 13) перспективні заходи.

Для закріплення певних позитивних зрушень, подальшої активізації протидії злочинності та забезпечення уповільнення темпів її зростання, на основі чітко визначених пріоритетів, поступового нарощування зусиль держави і громадськості, вдосконалення законодавства, організації, засобів і методів запобігання і розкриття злочинів було прийнято Комплексну програму профілактики злочинності на 2001–2005 роки (затверджена Указом Президента України від 25.12.2000 № 1376/2000). Програма містила такі блоки основних заходів: 1) організаційне забезпечення профілактики злочинності; 2) правове забезпечення профілактики злочинності; 3) захист життя, здоров'я, честі і гідності особи, її майна від злочинних посягань; 4) протидія організованій злочинності і корупції; 5) зменшення кримінального тиску на економічні відносини; 6) мінімізація злочинного впливу на неповнолітніх та молодіжне середовище; 7) запобігання поширенню наркоманії, пияцтва та алкоголізму; 8) протидія рецидивній злочинності; 9) охорона громадського порядку та безпека дорожнього руху; 10) запобігання поширенню бродяжництва; 11) матеріально-технічне і кадрове забезпечення профілактичної роботи.

При досягненні деякого зменшення кількості вчинених злочинів середньої тяжкості, тяжких та особливо тяжких злочинів водночас спостерігалось збільшення кількості правопорушень у сфері економіки. Із цих позицій було розроблено Концепцію Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.09.2010 № 1911-р). Серед завдань Програми: забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень шляхом розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на усунення при-

чин та умов вчинення протиправних діянь, а також налагодження дієвої співпраці правоохоронних органів та центральних і місцевих органів виконавчої влади.

Лит.: Державна програма боротьби зі злочинністю : затв. Постановою Верховної Ради України від 25 червня 1993 р. № 3325-ХІІ [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3325-12>; Комплексна цільова програма боротьби зі злочинністю на 1996–2000 роки : затв. Указом Президента України від 17 вересня 1996 року № 837/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/837/96>; Комплексна програма профілактики злочинності на 2001–2005 роки : затв. Указом Президента України від 25 грудня 2000 р. № 1376/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1376/2000>; Концепція Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 р. № 1911-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1911-2010-%D1%80>.

В. Д. Сущенко